

Wyrok z dnia 2 czerwca 1998 r.

II UKN 90/98

Jeżeli w ostatnim zakładzie pracy zatrudniającym pracownika istniały warunki pracy narażające go na chorobę zawodową i w okresie zatrudnienia w tym zakładzie choroba zawodowa została u pracownika stwierdzona w sposób prawem przewidziany, a wskutek tej choroby doznał on uszczerbku na zdrowiu, to odpowiedzialność ponosi ten ostatni zakład pracy, chociażby okres pracy w tym zakładzie nie był znaczny i pracownik był także uprzednio zatrudniony w innym zakładzie pracy, w którym także występowały warunki szkodliwe, mogące mieć wpływ na powstanie choroby zawodowej.

Przewodniczący SSN: Maria Mańkowska, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Stefania Szymańska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 1998 r. sprawy z powództwa Janiny D.-G. przeciwko Publicznej Szkole Podstawowej w J. o odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 28 października 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 1997 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Bochni oddalił powództwo Janiny D.-C. o odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej i przywrócenie do pracy w charakterze nauczyciela. Sąd Rejonowy nie kwestionując stwierdzonej u powódki przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego choroby zawodowej - niedowładu więzadeł głosowych powodującej według orzeczenia Obwodowej Komisji Lekarskiej d/s Inwalidztwa i Zatrudnienia 35% stałego uszczerbku na zdrowiu - nie dopatrywał się związku przyczynowego pomiędzy tą cho-

robą a zatrudnieniem w Publicznej Szkole Podstawowej w J. w charakterze nauczycielki. Sąd uznał też za słuszne rozwiązanie pomiędzy stronami stosunku pracy, gdyż umowa była zawarta na czas określony.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 28 października 1997 r. zmienił zaskarżony wyrok w części oddalającej powództwo o odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej, zasądzając na rzecz powódki 6.444 zł odszkodowania, natomiast oddalił jej apelację w przedmiocie przywrócenia do pracy. Sąd Wojewódzki wskazał, że z przepisu art. 32 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.) wynika domniemanie, że choroba zawodowa powstała w zakładzie, który w chwili jej stwierdzenia zatrudniał pracownika, chyba że nie panowały w nim warunki narażające na zachorowanie. Nie jest przy tym konieczne udowodnienie, że w danym przypadku warunki te chorobę spowodowały. Pozwany zakład pracy nie udowodnił przy tym, że nie występowały w nim warunki narażające na zachorowanie, albo że choroba wystąpiła z innych przyczyn. Oddalając apelację powódki w przedmiocie przywrócenia do pracy Sąd Wojewódzki stwierdził, że uchybiony został termin do wniesienia odwołania - umowa wygasła 31 sierpnia 1995 r., zaś pozew wniesiono 11 czerwca 1996 r.

Kasacja pozwanej szkoły zarzuca naruszenie prawa materialnego - § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 listopada 1983 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. Nr 65, poz. 294 ze zm.) przez przyjęcie, że u powódki wystąpiła choroba zawodowa spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, tj. nadmiernym wysiłkiem głosowym i art. 32 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych przez przyjęcie, że powódce przysługuje jednorazowe odszkodowanie oraz że pozwana jest jej ostatnim zakładem pracy, a nadto naruszenie przepisów postępowania - art. 382 KPC przez nieuwzględnienie materiału zebranego w pierwszej instancji, w tym wyjaśnień biegłych lekarzy, że tego rodzaju choroba może wystąpić po 20-30 latach pracy w zawodzie nauczyciela w pełnym wymiarze zatrudnienia oraz dowodów potwierdzających udzielanie przez powódkę korepetycji, po ustaniu zatrudnienia.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Zarzuty kasacji są nieuzasadnione.

Sąd Wojewódzki dokonał prawidłowej wykładni przepisu art. 32 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. Powódka w chwili stwierdzenia u niej choroby zawodowej decyzją Państwowego Terenowego Inspektora Sanitarnego z dnia 24 stycznia 1996 r. nie była zatrudniona, wobec czego świadczenia przysługują od ostatniego zakładu pracy, w którym narażenie na zachorowanie na chorobę zawodową występowało. Takim zakładem pracy jest pozwana szkoła. Podkreślić należy, że stwierdzona u powódki choroba figuruje pod pozycją 7 wykazu chorób zawodowych, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 listopada 1983 r. i rozpoznania tego nie zakwestionowali także biegli sądowi z Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, zaś Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę pozwanej na decyzję Inspektora Sanitarnego, stwierdzającego chorobę zawodową. Jeżeli z opinii biegłego laryngologa powołanego przez Sąd pierwszej instancji wynikało, że dokumentacja lekarska leczenia powódki datuje się od października 1994 r., a z okresu uprzedniego brak takiej dokumentacji, przy czym z zeznań świadków przesłuchanych przez ten Sąd wynika także, że uczniowie z klas nauczanych przez powódkę wymagali intensywniejszej pracy z nimi (co niewątpliwie wiąże się z podnoszeniem głosu bądź używaniem go przez dłuższy czas godziny lekcyjnej) oraz że w pokoju nauczycielskim palono papierosy, to w świetle tych dowodów domniemanie istnienia u pozwanej warunków narażających na zachorowanie na przewlekłą chorobę narządu głosu graniczy z pewnością.

Pozwana z braku dokumentacji lekarskiej nie jest w stanie wykazać, że powódka nabawiła się choroby narządu głosu, zaliczonej do chorób zawodowych przed 1994 r., u innego pracodawcy. Bez znaczenia jest pogląd kasacji, iż biegli określili czas powstawania tej choroby u nauczycieli na 20-30 lat; biegli użyli przy tym określenia, że takie schorzenie u tych nauczycieli występuje bardzo często, natomiast wcześniej wyrazili zdanie, że schorzenie to związane jest z pewnymi okresami chorobowymi trwającymi co najmniej 5-10 lat. Odpowiada to okresom zatrudnienia powódki w charakterze nauczycielki (11 lat). Natomiast pozbawiony jest też znaczenia fakt uprzedniego zatrudnienia powódki w innych placówkach szkolnych w warunkach narażających na powstanie choroby narządu głosu, gdyż podczas zatrudnienia w tych placówkach dolegliwości nie były jeszcze na tyle nasilone, aby powodować konieczność stałego leczenia - jak to okazało się niezbędne w 1994 r. i podczas ówczesnego zatrudnienia nie stwierdzono u powódki choroby zawodowej. Nie udowod-

niła też pozwana, że powódka nabawiła się choroby (w stadium umożliwiającym jej stwierdzenie) podczas udzielania korepetycji. Doświadczenie życiowe wskazuje, że korepetycje na ogół udzielane są w niewielkich pomieszczeniach dla jednego lub kilku uczniów, z którymi kontakt jest tego rodzaju, iż nie wymaga podnoszenia głosu.

Słusznie przeto Sąd Wojewódzki uznał wnioski Sądu Rejonowego, wysnute z ustalonego stanu faktycznego za sprzeczne z zasadami logicznego rozumowania i doświadczeniem życiowym, przekraczające granicę swobodnej oceny dowodów, a tym samym prowadzące do naruszenia przepisu art. 32 ustawy wypadkowej przez odmowę przyznania odszkodowania, mimo istnienia okoliczności faktycznych dowodzących, że powódka zachorowała na chorobę zawodową, stwierdzoną w sposób prawem przewidziany, powodującą uszczerbek na zdrowiu, a ostatnim zakładem pracy, w którym występowały warunki narażające na zachorowanie na chorobę zawodową była pozwana szkoła.

Tym samym zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego i materialnego okazały się chybione. Jeżeli bowiem niewadliwe wnioski wyprowadzone ze stanu faktycznego prowadzą do stwierdzenia, że pracownik nabawił się choroby zawodowej w warunkach na nią narażających oraz do ustalenia odpowiedzialności zakładu pracy - nie może być mowy o naruszeniu tych przepisów prawa materialnego, które definiują pojęcie choroby zawodowej i statuują odpowiedzialność zakładu za szkodę.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy nie znalazł usprawiedliwionych podstaw do uwzględnienia kasacji i w oparciu o art. 393¹² KPC orzekł, jak w sentencji wyroku.

=====